

19.Pashchenko, Yu.P. (2010), "Conceptual aspects of economic system modernization", *Ahrosvit*, no. 10, pp. 45-53.

20.Inozemtsev, L.V. (2009), "What is modernization and is Russia ready for it?", *Modernizatsiia Rossii: usloviia, predposylki, shansy: 6 sb. st. i mat.* [Modernization of Russia: conditions, prerequisites, chances: 6th collection of articles and materials], no. 1, pp. 6-15.

21.Mochernyi, S.V. et al. (Ed.) (2001), *Ekonomichna entsyklopediia: u 3-kh t.* [Economic Encyclopedia: in 3 volumes], Akademiia, Kyiv, Ukraine, Vol. 2, 468 p.

Стаття надійшла до редакції 02.08.2019 р.

УДК 336, 338.2

DOI: 10.37332/2309-1533.2019.5-6.4

JEL Classification: H12, H23, H41, I31, J18, F63

Ємельяненко Л.М.,
д-р екон. наук, доцент, проф. кафедри
національної економіки та публічного управління,
Москвіна В.І.,
аспірант* кафедри національної економіки
та публічного управління,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ТРАНСФЕРТНОЇ ПОЛІТИКИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Emelianenko L.M.,
dr.sc.(econ.), professor at the department
of national economy and public administration,
Moskvina V.I.,
postgraduate student at the department
of national economy and public administration,
SHEE "Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman"

FORMATION OF CONCEPTUAL MODEL OF TRANSFER POLICY IN SOCIAL SPHERE OF UKRAINE

Постановка проблеми. Одним із найважливіших кроків у напрямку макроекономічної стабілізації повинен стати перегляд існуючих в Україні підходів до виконання державою її перерозподільної функції. Кризові явища в національній економіці знижують ефективність функціонування соціальної сфери. Оскільки соціальна сфера є важливою складовою забезпечення життєдіяльності суспільства, сприяє розвитку людини та відтворенню людського капіталу, формуванню певного рівня життя у суспільстві, вона повинна завжди бути в полі зору наукових досліджень та державної політики.

Дієва державна соціальна політика набуває актуальності в період економічних криз та є необхідною для пом'якшення дисфункції внутрішнього ринку. Варто відзначити, що щорічно із державного бюджету України майже 70% соціальних видатків перерозподіляється на програми із

* Науковий керівник: Ємельяненко Л.М. – д-р екон. наук, доцент ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

покращення рівня життя нужденних верств населення. Проте, попри намагання представників влади, рівень бідності щорічно зростає, а негативним наслідком цього постає проблема масового відпливу робочої сили закордон. Сучасна ситуація в сфері соціального забезпечення та рівень її фінансування є незадовільними, оскільки не сприяє загальному покращенню рівня та якості життя населення, а тому вимагає врегулювання із внесенням ґрунтовних змін у соціальне бюджетування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансфертна політика є інноваційним інструментом сучасної соціально-економічної політики, на що вказує незначна кількість науково-прикладних досліджень теоретико-методологічних основ цієї політики. Теоретичні та практичні аспекти особливостей фінансування соціальної сфери розкриваються в працях таких зарубіжних вчених, як: У. Беверидж, І. Бентам, Дж. Б'юкенен, А. Вагнер, С. Грімслі, Л. Ерхард, А. Мюллер-Армак, А. Пігу, Д. Роулс, М. Фрідман та ін. Серед вітчизняних праць з проблематики фінансування соціальної сфери та регулювання міжбюджетних відносин слід відзначити здобутки Т. Бондарук, І. Волохової, Л. Гордієнко, О. Грубляк, В. Дем'янишина, М. Карвацького, О. Кириленко, В. Кравченко, А. Лісового, З. Лободіної, І. Луніна, Н. Овчарової, Г. Поляк, О. Сунцова, С. Юрія, В. Федосова та ін. Вітчизняні науковці досліджують специфіку трансфертної політики на рівні ціноутворення, проте закордонні дослідження щодо використання трансфертної політики у соціальній сфері доводять її ефективність у скороченні не лише вразливих осіб у кількісному значенні, проте й у фінансуванні соціальних програм.

Злободенні питання перерозподілу суспільних благ в момент недостатньої кількості фінансових ресурсів є надзвичайно актуальним в сучасних умовах децентралізації бюджетного процесу та повноважень, якими наділяються органи місцевого самоврядування. Дослідження системи соціальних трансфертів створює необхідність обґрунтування концепції формування та реалізації трансфертної політики в соціальній сфері як складової частини державної бюджетної політики, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню рівня регіонального розвитку, ефективності діяльності органів місцевого самоврядування, забезпеченню добробуту і зростанню рівня життя населення.

Постановка завдання. Мета статті – дослідження принципів функціонування трансфертної політики з подальшим формуванням концептуальної моделі трансфертної політики в соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. У вітчизняних наукових та професійних колах дефініцію трансферту традиційно використовують в соціально-економічному середовищі при формуванні та реалізації суспільних відносин на мікро- та макрорівнях. За класичним тлумаченням Бізнес-словника, трансфер трактується як «переміщення коштів між двома або більше рахунками, що підпорядковані одному або різним суб'єктам» [1]. А з точки зору важливості для державних фінансів, на чому слушно зауважує С. Грімслі, «трансфертні платежі – це виплата грошей або допомоги в натуральній формі (наприклад, талони на харчування), які уряд надає особам, не отримуючи ніяких товарів або послуг в обмін. Трансфертні платежі не враховуються при розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП), оскільки вони не є компенсацією, отриманою в обмін на товари або послуги. Натомість трансфертні платежі розглядаються як перерозподіл доходу, оскільки уряд використовує дохід, який він отримує від оподаткування доходів для здійснення трансфертних платежів» [2]. Тобто, трансфер в економічному сенсі набуває формату переміщення грошових коштів від державних органів до соціально вразливих верств населення на безоплатній основі.

У загальному вигляді, поняття трансфертної політики важливо ідентифікувати як складову частину бюджетної політики, що змістовно охоплює сукупність заходів щодо ефективної організації та функціонування системи міжбюджетних трансфертів з метою збалансування рівнів фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів, за допомогою чого досягається гармонізація забезпечення суспільними благами населенням всіх регіонів країни. Ефективність використання трансфертної політики вказує на високий рівень якісного надання громадянам відповідних суспільних послуг незалежно від адміністративно-територіальної одиниці проживання. А отже, головною ціллю використання трансфертної політики має стати формування стимулів для органів місцевого самоврядування щодо оптимального використання ресурсів одиниць як міського самоврядування, так і загальнодержавних органів влади.

Оскільки трансферт представляє собою фактичну передачу грошових ресурсів від одного суб'єкта політики розподілу до іншого, то слід відзначити, що у загальному випадку фінансування бюджетних установ має здійснюватися з одного бюджету – чи то місцевого, чи то державного. Проте, якщо для утримання установи чи реалізації бюджетної програми недостатньо коштів одного бюджету, з іншого можна надати грошову допомогу – трансферт [3]. Виходячи з цього, трансферт може функціонувати як в горизонтальній, так і у вертикальній площині спрямування. Іншими словами, грошові кошти можуть трансфертуватися як від загальнодержавного бюджету до бюджетів місцевого самоуправління, так і від однієї установи до іншої (міністерства, відомства одного рівня підпорядкування).

Підставою для надання такого міжбюджетного трансферту є законодавче положення про державний бюджет (ч. 1 ст. 40 Бюджетного Кодексу України (БКУ)) [4] та/або рішення про місцевий бюджет (ч. 2 ст. 76, ст. 93 БКУ) [4]. В структурі бюджету-донора на відповідний рік мають бути зазначені видатки на надання трансфертів, а в структурі бюджету-реципієнта – аналогічні доходи. А отже, відповідно до ст. 96 БКУ [4] міжбюджетними трансфертами можуть бути дотації та субвенції.

Важливо усвідомити, що незважаючи на те, що трансферт може бути адресований певній установі, безпосередньо на її реєстраційний рахунок кошти одразу не надійдуть від надавача трансферту. Адже трансферт отримує не сама установа, а бюджет, з якого вона фінансується, загалом. Так, ланцюжок руху коштів буде виглядати таким чином: головний розпорядник коштів (далі – ГРК), який має повноваження здійснити міжбюджетний трансферт, отримує фінансування з бюджету, тоді кошти мають бути перераховані на котловий рахунок бюджету, який є отримувачем трансферту. Далі, для здійснення видатків, ГРК бюджету-отримувача відкриває асигнування й отримує на свій рахунок кошти. При умові, що видатки має здійснювати не безпосередньо ГРК бюджету-отримувача, а його підвідомча установа чи підприємство, то цей ГРК перерозподіляє асигнування на її користь. Порядок виділення асигнувань у цьому випадку нічим не відрізняється від загального порядку. Такий механізм руху коштів передбачає п. 8.1 Порядку № 1407 [5], пп. 14.2–14.3 Порядку № 938 [6]. Схема руху коштів у разі здійснення трансферту з державного бюджету місцевому наведена на рис. 1.

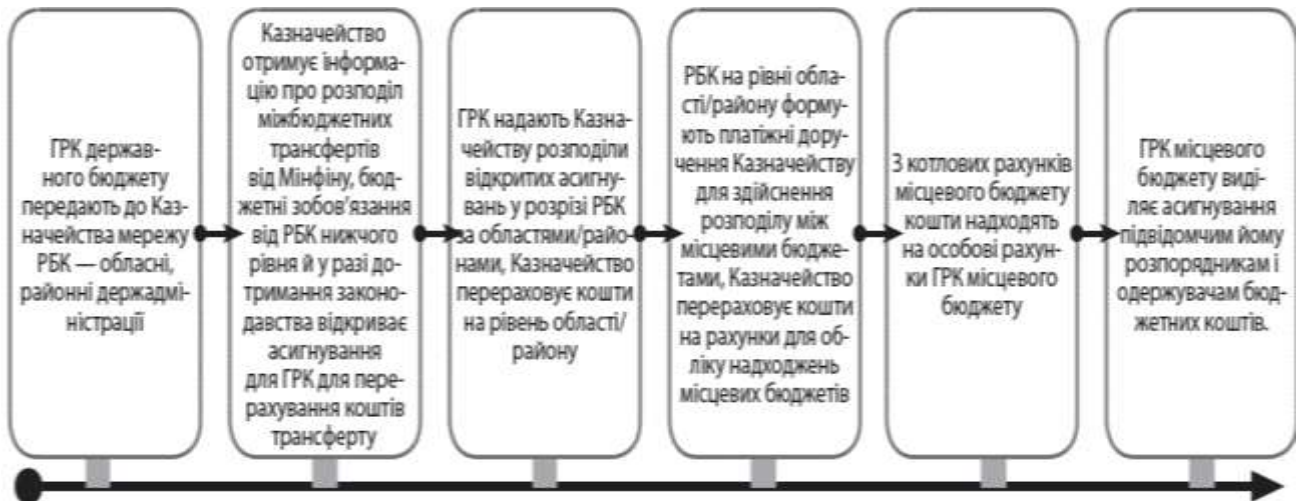

Рис. 1. Схема здійснення трансферту з державного бюджету місцевому

Джерело: розробка авторів

Концептуально трансфертна політика об'єднує дев'ять основних категорій політичних учасників, які беруть участь у процесі: виборні чиновники, політичні партії, бюрократи/державні службовці, групи тиску, підприємці та експерти, що займаються політикою, транснаціональні корпорації, аналітичні центри, наднаціональні урядові та неурядові установи та консультанти. Крім того, концепція трансфертної політики є достатньо широкою, щоб враховувати «добровільну передачу», яка є «ідеальною раціональністю» та «примусовою передачею», яка є «прямим нав'язуванням» розробки оптової політики, і більш обмеженою передачею інструментів. Однак, як правило, концепція трансфертної політики вважається «добровільною передачею».

Концепція трансфертної політики також може бути більш «примусовою передачею» для заохочення кращих показників діяльності субнаціональних органів влади. Наприклад, узгоджені критерії між центральним урядом та його підрозділами. Отже, підрозділи, які працюють добре, можуть бути «винагороджені більшими бюджетами», тоді як підрозділи, які не зможуть знайти свою «автономію, яка була обмежена» центральними органами влади, щодо критеріїв, погоджених між ними отримуватимуть меншу частку коштів, що можуть бути трансформованими [7].

Реалізація моделі трансфертної політики має стимулювати органи місцевого самоврядування до створення інструментів фінансової спроможності задля соціальних програм. Практичне використання трансфертної політики має полягати у створенні комплексів заходів довгострокового (стратегічного) та короткострокового (тактичного) часового проміжку, що здійснюють центральні органи влади та органи місцевого самоврядування через систему міжбюджетних трансфертів. Відповідно, зміст трансфертної політики полягає у з'ясуванні курсу, основних завдань та напрямів діяльності у сфері спрямування та освоєння міжбюджетних трансфертів [8].

Отже, модель трансфертної політики має відповідати умовам функціонування міжбюджетних відносин органів влади. Тому, варто окреслити напрями реалізації трансфертної політики, серед яких є: формування та організація науково-обґрунтованої концепції системи трансфертів на основі диференційованого підходу до вивчення актуальних потреб суспільного розвитку; здійснення детального аналізу соціально-економічного стану; уособлення векторів спрямування трансфертів; оптимальне співвідношення трансфертів, що мають ознаки споживання та ознаки розвитку на предмет з'ясування того, в якій мірі в сучасних умовах слід збільшувати трансферти розвитку, щоб отримати

підвищення спроможності територіальних одиниць і, в результаті, зменшення споживчих трансфертів у довгостроковому періоді [9].

Слід зазначити, що трансфертна політика має об'єктивний та суб'єктивний вектори функціонування. Об'єктивним вектором можна вважати те, що трансфертна політика здійснюється в межах загальної бюджетної політики держави, яка, в свою чергу, зумовлена об'єктивними фінансовими відносинами. Суб'єктивним вектором є те, що трансфертна політика зумовлена необхідністю формулюванням інструментарію практичної реалізації міжбюджетних відносин. Об'єктивний та суб'єктивний вектори є взаємопов'язаними елементами трансфертної політики, проте водночас виступають і його самостійними частинами.

Отже, теоретична концептуалізація трансфертної політики полягає у тому, що дана політика представляє собою категорію надбудови. Вона обумовлюється фінансовими відносинами, фінансовим базисом, безпосередньо пов'язана з фінансами. Співвідношення між надбудовою та базисом є основою визначення особливостей та взаємозв'язку таких понять, як трансферти і трансфертна політика [10].

Слід зазначити, що як будь-якій концепції, концептуальній моделі трансфертної політики мають відповідати деякі принципи організації та функціонування. Так, до них можна віднести:

- окреслення в нормативно-правових актах (принцип поєднання теорії та практики);
- чітко окреслені рамки функціонування (принцип наукового обґрунтування);
- вимір рівня результативності (принцип порівняльності і зіставності);
- можливість використання у будь-якій умові практичного використання в незалежності від наявності/недостатності ресурсної бази територіальної одиниці (принцип гнучкості);
- реалізація трансфертної політики має стимулювати територіальні громади до саморозвитку (принцип стимулювання);
- має бути розроблена та ефективно функціональна як протягом короткого, так і протягом середньострокового та довгострокового періодів (принцип ефективності);
- результати мають бути відображені в офіційній звітності (принцип бюджетного контролю).

Як складова частина бюджетної політики, трансфертна політика потребує нормативно-правового забезпечення шляхом закріплення у законодавчих актах засад її реалізації. На сьогодні, в українській законодавчій базі сформовано визначення міжбюджетного трансферту, в світлі якого міжбюджетний трансферт є основною формою реалізації міжбюджетних відносин і спрямовані на збалансування та вирівнювання фінансової спроможності відповідних бюджетів. Функціональна спрямованість кожного виду міжбюджетних трансфертів визначається цільовим та адресним спрямуванням коштів з одного бюджету до іншого. Такий поділ передбачає: дотацію вирівнювання; міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує; субвенції; міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції; кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; додаткові дотації; міжбюджетні трансферти на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів; на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, унаслідок надання пільг, встановлених державою; інші додаткові дотації [4]. Слід зазначити, що більше розкриття концептуальних засад функціонування трансфертної політики в національній законодавчій базі відсутнє, тому вважаємо за потрібне доробку нормативно-правового регулювання досліджуваного питання.

Окреслені недоліки дослідження концептуальної моделі трансфертної політики у вітчизняній практиці зумовлюють розширення пошуку основ у закордонному просторі наукових досліджень. Так, у дослідженнях Довлатової М. [13]. Здійснено аналіз канонічної моделі даних 99 розвинених країн із фіксованими ефектами та річними вибірками до 2015 року. Дослідження було проведено на даних країн, де залежна змінна є штучно створеною, що фіксує чи працює принаймні одна з певних типів програм із діючими соціальними трансфертами, або часткою певного типу програми в загальній кількості програм із трансфертами в країні в конкретний рік. За основні змінні в економетричній моделі були використані «низький дохід», «дохід, нижче за середній» та «середній рівень доходу» протягом періоду 1960–2015 років згідно класифікації Світового банку.

Модель дослідження трансфертної політики використовувала індикатори протестів населення щодо введення соціальних трансфертів. Зведена статистика дослідження ілюструє вплив демократизації на загальний соціально-економічний розвиток досліджуваних країн. Статистичною базою для початкових даних були кошториси на прийняття будь-якої програми трансфертів. Оцінка використання трансфертів в соціальних програмах була здійснена за допомогою методики Маршала [12] та двійковим демократичним індексом від Бойкс [13], як основні пояснювальні змінні відповідно. Як перевірку надійності, було включено додаткові контрольні змінні в технічні характеристики, зокрема, рівень патерналізму, податки та державні витрати, допомога в розвитку, частка жінок у робочій силі та рівень зарахування до школи. Включення цих змінних зменшує вибірку більш ніж удвічі, навіть якщо

часовий період обмежений 1990–2015 роками. Однак, ці результати все ж повинні бути частиною аналізу, оскільки ці політичні змінні можуть впливати на політику соціальних трансфертів.

Першим результатом дослідження стало те, що у демократичних країнах ймовірність використання та дієвості трансфертної політики в соціальній сфері зростає на 40–60%. Також, було встановлено що кожна додаткова програма, що запроваджена на основі трансфертної політики, збільшує ймовірність прийняття однотипних програм у певній країні на 1,5–2 процентних пункти. Цікаво, що достатня кількість ресурсів не є важливим показником для ефективного функціонування трансфертів. Тоді як принаймні одна акція протесту набуває великого значення: періоди без будь-якого протесту, ймовірно, характеризуються щонайменше однією безумовною програмою соціального трансферу. Це говорить про те, що безумовні перекази можуть використовуватися для запобігання громадянських заворушень, оскільки цей вид передачі надає невідкладну допомогу, що вказує на високу ефективність використання трансфертної політики в соціальній сфері.

Результатом ефективного використання трансфертної політики в соціальній сфері є досвід Бразилії [14]. Один з найвідоміших і найбільш обговорюваних прикладів трансфертної політики – бразильська програма «Болса Ескола» – це програма з умовно-грошовими переказами, за умови функціонування якої сім'ї отримували певну суму грошей, коли їх діти перебували 85% свого часу у школі. Цьому передували подібні програми на місцевому рівні в середині 1990-х. У 2001 році програма була запущена по всій країні. Перший етап «Болса Ескола» з 1995–2001 рр. є прикладом трансфертної політики в межах однієї країни. Починаючи з двох міст Бразилії в 1995 році, програма була реалізована 88 містами до 1997 року і 200 містами до загальнонаціонального запуску в 2001 році.

«Bolsa Escola» спочатку реалізовувався без міжнародного втручання. У тих випадках Світовий банк (СБ) та Міжамериканський банк розвитку (МБР) відігравали важливу консультаційну роль, але не брали примусової ролі. Однак, міжнародні важелі відігравали певну роль у тиражуванні підходу до ІСС в інших країнах Південної Америки. Програми ССТ вже мали багато характеристик, які шукали міжнародні організації, але їх видимість для них була ще більше посилена оцінкою прикладів з Мексики та Бразилії та підключенням дизайнерів програми до вищезгаданих фінансових установ. Успіх цього прикладу тісно пов'язаний з Крістовамом Буарком та його організацією «Missao Crianca» (Мексика). В організації працювало багато ключових експертів з оригінальної програми «Болса Ескола» та була дуже активна у просуванні цієї концепції урядам та НУО. Крім того, вони долучилися до процесу реалізації політики.

Причетність «Missao Crianca» до цього випадку показує, як інститути знань можуть принести користь процесу дифузії. На додаток до більш глибоких знань у відповідних питаннях, вони пропонують більш високий ступінь підзвітності та ефективності. «Missao Crianca» завоював дуже гарну репутацію в таких міжнародних організаціях, як ЮНЕСКО. Це призвело до їх участі у передачі «Болса Ескола» в Еквадор. У 1999 році Еквадор зіткнувся з важкою фінансовою та економічною кризою, яка призвела до зменшення рівня життя багатьох еквадорських сімей. Уряд не зміг вирішити проблеми, і тому вони звернулися за допомогою до Світової комісії та Комітету внутрішніх справ. «Missao Crianca» згодом був введений в процес реформи Еквадору цими організаціями, оскільки підхід «Bolsa Escola» розглядався як перспективне рішення еквадорських проблем, і «Missao Crianca» знав, як вести такий проект. Хоча деякі елементи бразильської моделі були залишені в реальній реалізації в Еквадорі та частково були змінені, щоб вони вписувалися в різний культурний контекст, відповідно, загальна схема залишається подібною.

Іншим прикладом може слугувати проект реформ «Наступний крок», що функціонував наприкінці 1980-х років у Британії при здійсненні обов'язків прем'єр міністра Маргарет Тетчер. Однак ідея трансфертної політики в рамках проекту була поділена з іншими країнами сучасного Європейського Союзу, а також Японією. Ідея полягала в проведенні реформи бюджетної політики та адміністрування в цих країнах, а також наданні допомоги у процесі вироблення ефективної трансфертної політики [15]. Крім того, явище глобалізації також допомогло досягти концепції трансфертної політики. Це можна проілюструвати, розглядаючи сфери публічної політики, демократичного політичного розвитку та процесу прийняття рішень.

Наприклад, використання інструментів трансфертної політики включає концепцію добровільних та примусових елементів; якщо поглянути на сферу публічної політики, а саме «Програма соціального захисту» Великобританії того часу, що може бути використана як приклад добровільного елемента, де більшість уряду складала частка консерваторів, що були переведені у 1980-х роках із США. Щодо елементів примусу, то це можна проілюструвати схваленням позики «Міжнародного валютного фонду», який часто вимагає від країни-одержувача дотримуватися певної економічної політики та правил. Щодо сфери демократизації, то тут прикладом слугує добровільна подача заявки на дофінансування. Іншим прикладом є те, що іспанський уряд передав від уряду Німеччини «іспанську конституцію», яка в основному ґрунтувалася на конституції Німеччини [7].

Висновки з проведеного дослідження. Результати досліджень функціонування трансфертної політики в соціальній сфері дають змогу сформулювати концептуальну модель для досліджуваної

політики, головним елементом якої є трансферт. Трансферт виражений у готівковій формі, що надається на умові безповоротності. Наукові напрацювання вітчизняних вчених вказують на великі прогалини у цій сфері досліджень, проте уособлюють поняття трансферту в міжбюджетних відносинах. Саме в українській практиці концептуальна модель трансфертної політики існує лише як міжбюджетний трансферт з метою перекриття бюджетного та/або програмного дефіциту, проте має досить розгалужену систему елементів трансферту, виокремлюючи субвенції та дотації.

Закордонний досвід формування та реалізації трансфертної політики в соціальній сфері вказує на ефективне її використання, зокрема в контексті полегшення бюджетного навантаження, зменшення рівня нужденності та покращення соціально-економічного стану країн. Виходячи з цього, вважаємо за потрібне подальше дослідження міжбюджетних відносин в соціальній сфері за пріоритетом реалізації концептуальної моделі трансфертної політики.

Література

1. Що є трансфертом? Визначення та значення. *Бізнес словник*. 2019. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/transfer.html> (дата звернення: 01.08.2019).
2. Грімслі С. Трансферний платіж: визначення та приклади. 2019. URL: <https://study.com/academy/lesson/transfer-payment-definition-examples-quiz.html> (дата звернення: 01.08.2019)..
3. Щодо надання субвенцій : лист Мінфіну від 03.04.2017 р. № 05230-04-2/8718. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/minfin/schodo-nadannya-subvenciy-1031719.html> (дата звернення: 01.08.2019).
4. Бюджетний Кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст. 572). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 01.08.2019).
5. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : Наказ Міністерства Фінансів України від 24.12.2012 № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13> (дата звернення: 01.08.2019).
6. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ Міністерства Фінансів України від 23.08.2012 № 938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1569-12> (дата звернення: 01.08.2019).
7. Доловіч М. Навчання за кордоном: роль трансфертної політики у сучасному формуванні політикотворенні. *Говернанс*. 2013. № 13. С. 5-24.
8. Савастеева О. М. Концептуальна модель трансфертної політики. *Інтелект XXI*. 2019. № 1. С. 61-66.
9. Балацький Є. О. Міжбюджетні трансферти і державна політика. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/54257/6/Balatsky_Mizhbiudzhetni%20.pdf (дата звернення: 01.08.2019).
10. Дем'янишин В. Г., Кізима Т. О. Регіональна бюджетна політика: теоретична концептуалізація та перспективи розвитку. *Регіональна економіка*. 2016. № 4. С. 91-99.
11. Додлова М., Гюлбасб А., Лейб Д. Соціальні трансферти та обумовленості за різними режимами правління. *Європейський журнал політичної економії*. 2017. № 50. С. 141-156.
12. Маршал М., Гурр Т., Ягерс К. Проект «Політика IV»: Характеристика та переходи політичного режиму, 1800–2016. Арлінгтон : Центр систематизації світу, 2016. URL: <https://www.systemicpeace.org/inscr/p4manualv2016.pdf> (дата звернення: 01.08.2019).
13. Бокс Ц., Міллер М., Росато С. Повний набір політичних режимів. *Комп'ютерні політекономічні дослідження*. 2013. № 46(12). С. 1523-1554.
14. Роль міжнародного трансферу та розповсюдження трансфертної політики для зміни політики соціального захисту. *IZNE Social Protection Working Paper*. 2014. URL: https://www.h-brs.de/files/izne/policy_diffusion_1.pdf (дата звернення: 01.08.2019).
15. Коїчі Н. Міждержавний трансфер політичних ідей: агентство у Великобританії та Японії. *Governance: міжнародний журнал з питань політики, адміністрації та установ*. 2004. № 17(2). С. 169-188.

References

1. Biznes slovnyk (2019), *Shcho ye transfertom? Vyznachennua ta znachennua* [What is transfer? Definition and meaning], available at: <http://www.businessdictionary.com/definition/transfer.html> (access date August 01, 2019).
2. Hrimsl, S. (2019), "Transfer Payment: Definition & Examples", available at: <https://study.com/academy/lesson/transfer-payment-definition-examples-quiz.html> (access date August 01, 2019).
3. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (2017), *Shchodo nadannia subventsii* [Concerning the provision of subsidies], Lyst dated 03.04.2017 no. 05230-04-2/8718, available at: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/minfin/schodo-nadannya-subvenciy-1031719.html>

(access date August 01, 2019).

4. Budget Code of Ukraine (2010), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (access date August 01, 2019).

5. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (2012), *Pro zatverdzhennia Poriadku kaznacheiskoho obsluhovuvannia derzhavnoho biudzhetu za vytratamy* [On approval of the Procedure of treasury servicing of the state budget by expenditure], Nakaz dated 24.12.2012 no. 1407, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13> (access date August 01, 2019).

6. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (2012), *Pro zatverdzhennia Poriadku kaznacheiskoho obsluhovuvannia mistsevykh biudzhetyv* [On Approval of the Procedure of Treasury Servicing of Local Budgets], Nakaz dated 23.08.2012 no. 938, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1569-12> (access date August 01, 2019).

7. Dolovits, M. (2000), "Learning from abroad: the role of policy transfer in contemporary policy-making", *Hovernans*, no. 13, pp. 5-24.

8. Savatieieva, O.M. (2019), "Conceptual model of transfer policy", *Intelekt XXI*, no. 1, pp. 61-66.

9. Balatskyi, Ye.O. "Intergovernmental transfers and public policy", available at: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/54257/6/Balatsky_Mizhbiudzhetni%20.pdf (access date August 01, 2019).

10. Demianyshyn, V.H. and Kizyma, T.O. (2016), "Regional budgetary policy: theoretical conceptualization and development prospects", *Rehionalna ekonomika*, no. 4, pp. 91-99.

11. Dodlova, M., Hiolbasb, A. and Leib, D. (2017), "Social transfers and conditionalities under different regime types", *Yevropeyskyi zhurnal politychnoi ekonomii*, no. 50, pp. 141-156.

12. Marshal, M., Hurr, T. and Yahers, K. (2016), *Proekt «Polityka IV»: Kharakterystyka ta perekhody politychnoho rezhymu, 1800–2016* [Policy IV Project: Characteristics and Transitions of the Political Regime, 1800–2016], Center for Systemic Peace, George Mason University, Arlington, USA, available at: <https://www.systemicpeace.org/inscr/p4manualv2016.pdf> (access date August 01, 2019).

13. Boix, Ts., Miller, M. and Rosato, S. (2013), "A complete dataset of political regimes", *Kompiuterni politekonomichni doslidzhennia*, no. 46(12), pp. 1523-1554.

14. IZNE Social Protection Working Paper (2014), *Rol mizhnarodnoho transferu ta rozpovsiudzhennia transfertnoi polityky dlya zminy polityky sotsial'noho zakhystu* [The role of international transfer and the spread of transfer policy to change social protection policies], available at: https://www.h-brs.de/files/izne/policy_diffusion_1.pdf (access date August 01, 2019).

15. Koichi, N. (2004), "Cross-National Transfer of Policy Ideas: agency in Britain and Japan", *Governance: mizhnarodnyi zhurnal z polityky, administratsii ta ustanov*, no. 17(2), pp. 169-188.

Стаття надійшла до редакції 16.08.2019 р.